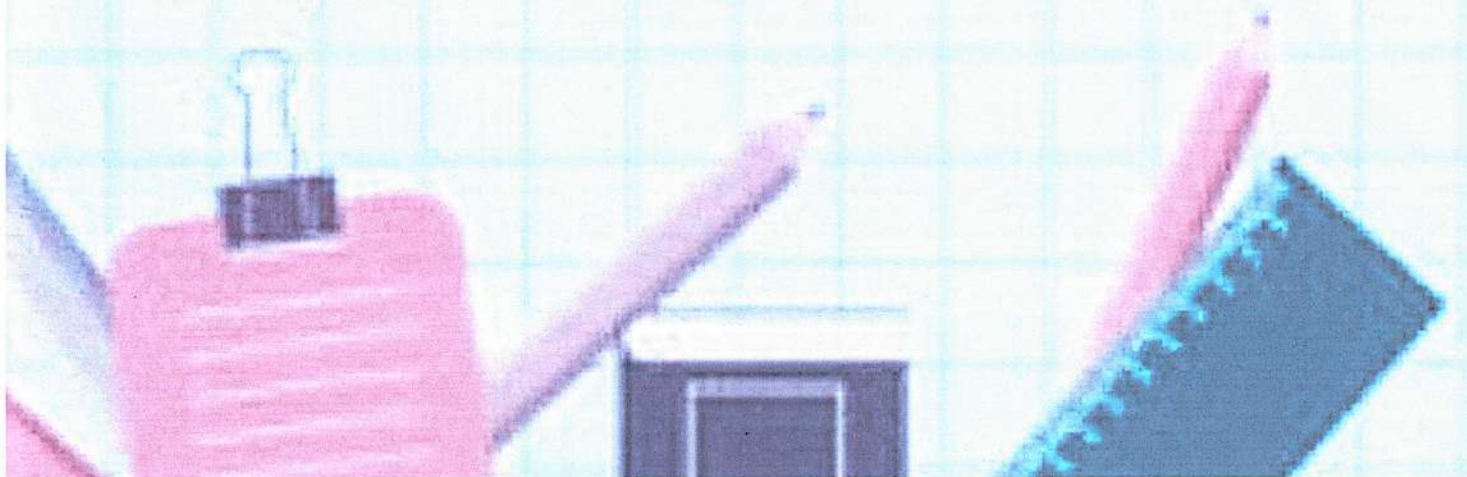


Жумалыктын
ачылышы
"Математика-
бардык илим
суйлоочу тил"
14.02.22

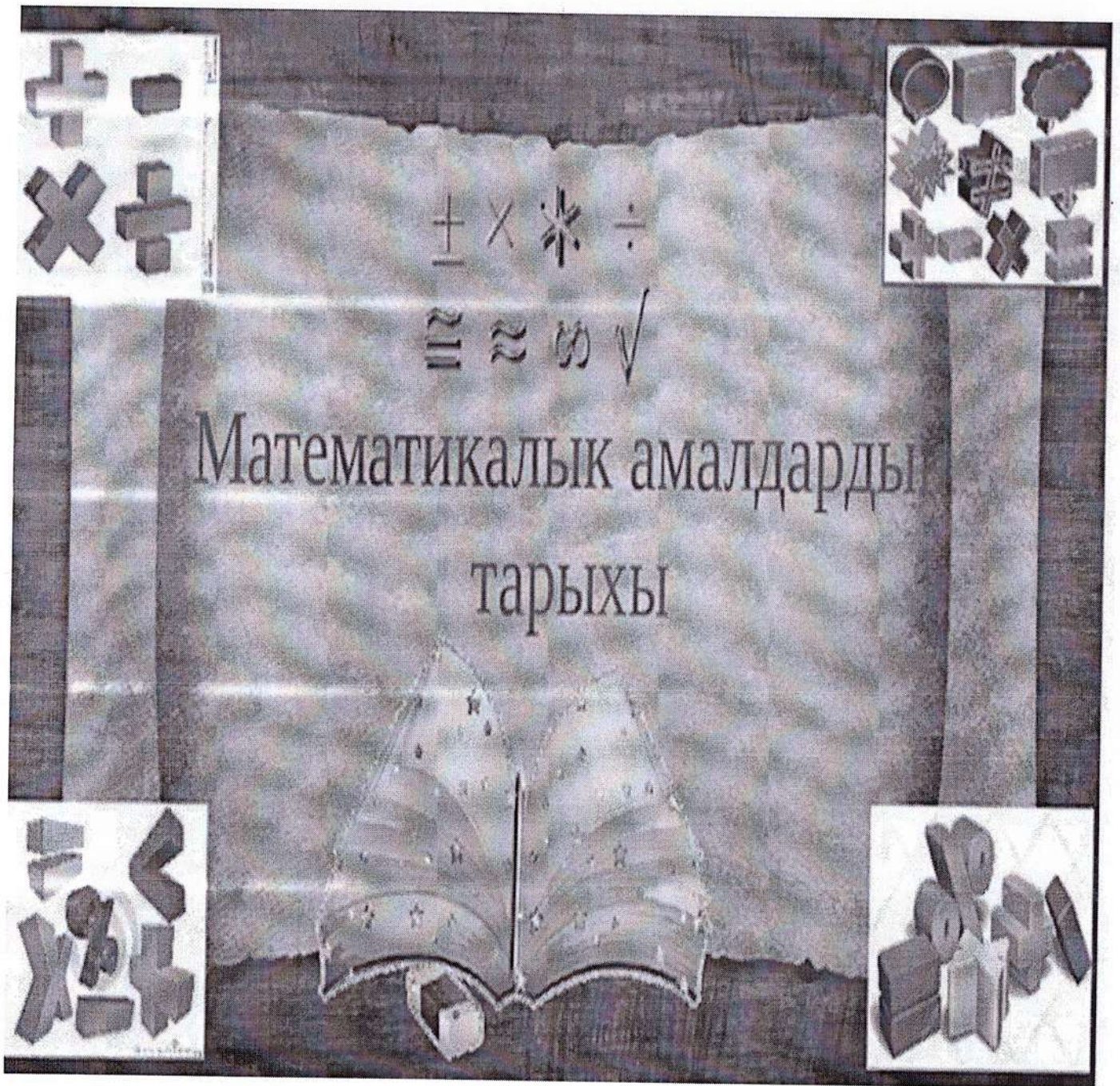
10 25



Математика
жумалыгы
14.02.22-18.02.22
Мугалим:
Касмалиева А.



Бекитем: *Hand*. ОББ: Куштарбек кызы Г. Датасы: 14.02.22



Номерлөө

Номерлөө арифметикалык амал катары XIII жана XIV кылымдарда Римдик жана индустук эсептөө эрежелеринин ортосунда талаш -тартыш болуп турган убакта окуу китебине кирген.





Бөлүү амалы



Арифметика боюнча алгачкы окуу китептеринде (Максим Плаунд, 1340-жылдар) «Бөлүү бул, бөлүнүүчүдө бөлүүчүдөн канча бирдик бар экендигин табуу» деп берилет. Демек, бөлүү изделүүчү сан катарында берилет.

Көбөйтүү амалы

Көбөйтүү амалы кошуу амалы менен бир катар, номерлөөнүн негиздери болуп саналат. Египеттиктер, көбөйтүүнү эки эселөө жолу менен көбөйткөн. Андан кийин жыйынтыктарын кошуп койгон. Эки эселөө жолун орустар дагы пайдаланышкан.

Мисалы: $4 \cdot 45 = 180$ керек болсун!

45	16
90	8
180	4
360	2
720	1

$$45 \cdot 16 = 720$$





Кошуу амалы



Азыркы түрдөгү сандарды кошуу Индияда пайда болгон. IX кылымда арабдарга алынып келинген. Арабдардан кошуу жолу Европага жеткен. «Сумма» термини байыркы мезгилде эсептөөлөрдү жүргүзүүдөгү негизги сан үчүн колдонулган.

XV кылымдын аягынан баштап, сумма, кошуунун жыйынтыгы катарында колдонула баштаган. Ошондой эле «суммалоо» деген терминдер пайда болгон.



Барабардык жана барабарсыздык белгилери

Биринчи жолу (=) белгисин англичан Р.Рикорд

(1510-1558-ж) киргизген жана «эч бир эки барабар буюм өз-ара, эки параллель туз сызыктай бири-бирине барабар боло албайт» деген. Ошондуктан барабардык белгисин эки параллель кесиндини алган.

Декарт барабардыктын белгиси (=) деп жалпы белгини, анализдеп киргизет жана бул бардык мамлекеттерге тарай баштайт.



Рене Декарт (1510-1650)



Кемитүү амалы

Гректөр менен Римдиктер «кемитүү» деген терминдин ордуна ар кандай терминдерди колдонушкан.

Биринчилерден болуп Боэция «кемитүү» терминин киргизет. 1716-ж. Вольф «кемүүчү», «кемитүүчү» терминдерин колдонот.

Кемитүүнүн жыйынтыктарын белгилөө үчүн, Герберт «калдык», «ашыгы менен» деген терминдерди колдонот.

Видман (1489-ж) биринчи жолу кемитүүнүн жыйынтыгын жазууда «айырма» (*differentia*) терминдерин жазууну сунуш кылат.



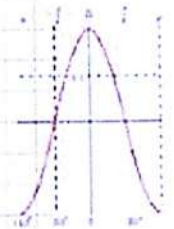
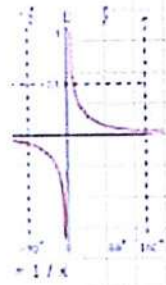
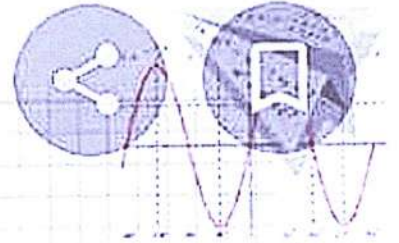
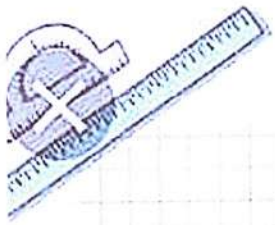
(...) Кашаа белгиси { ... }

Көп мүчөлөрдөн тамыр чыгаруудан, кашаалар пайда болгон деп айтсак болот. Көп мүчөлөрдөн тамыр чыгарыла турган учурда, көп мүчөнү кашаанын ичине жазышкан. Тамыр чыгарыла турган көп мүчөнүн үстүн сызыкча менен сызып, астына R тамгасын



Математика

"Кадимки
болчоктор. Дурус
жана буруш
болчоктор"
15.02.22
10.35
6-класс.



$y = \cos x$

15.02
10.35

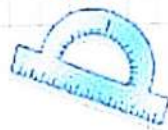
- $2 \times 2 = 4$
- $3 \times 3 = 9$
- $4 \times 4 = 16$
- $5 \times 5 = 25$
- $6 \times 6 = 36$
- $7 \times 7 = 49$
- $8 \times 8 = 64$



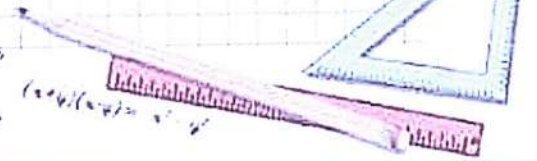
$$\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C}$$

$$\frac{a}{c} = \frac{b}{c} = \frac{a+b}{c}$$

$$\sin 90^\circ = 1$$



$$\begin{cases} x + \sin y \\ x + \sin y + 45 \\ x = 1 \\ x = 25 + 45 \\ x = 70 \end{cases}$$





Бекитем:  ОББ: Куштарбек кызы Г

Итикул Молдобаев атындагы орто мектеби

Ачык сабак

Тема: Кадимки болчоктор. Дурус жана
буруш болчоктор.

6-класс

Мугалим: Касмалиева Айнура Турарбековна



КАДІМКИ БОЛЧОКТОР. ДУРУС ЖАНА БУРУШ БОЛЧОКТОР



Сабактын максаты:

Кадимки бөлчөктөр жөнүндө түшүнүк. Дурус жана буруш бөлчөктөр жөнүндө маалыматка ээ болушат.

Бөлчөктөрдү турмушта пайдаланууга үйрөнүшөт.

Ар бир ой, ар бир сөз маанилүү экендигин билишет
Ынтымактуулукка адилеттүүлүккө тарбияланышат.

Сабактын көрсөткүчтөрү:

Бөлчөктөрдү жазып жана окуй алса, буруш жана дурус бөлчөктөрдү ажырата билсе.

Өтүлгөндөрдү кунумдук жашоосунда пайдалана алса.

Топтордо, жуптарда иштей алса, бири-бири сыйлап уга билсе.

- *Сабактын тиби:* Жаны билимдерди өздөштүрүү сабагы.
- *Сабактын жабдылышы:* Плакаттар, карточкалар, слайд, видео ролик.
- *Сабактар аралык байланыш:* Сурет, тарых, кыргыз адабият.
- *Сабактын усулу:* Топтор менен иштөө.
- *Сабактын жүрүшү:* 1) Окуучулар менен саламдашып, жагымдуу маанай тартуулоо. (көздү жумуп тыншайбыз, музыка угулат)
- Бири-бирибизге карап жылмайбыз, сабакка ийгилик каалайбыз,
- Өтүлгөн тема боюнча койталоо, карточкалар таркатылат.
- Үй ишини текшерип баалайм.

Итикул Молдобаев атындагы орто мектебинин математика мугалими Касмалиева Айнуранын «Кадимки болчоктор. болчоктор. Дурус жана буруш болчоктор» деген темадагы ачык сабагына жазылган оздук анализи.

Сабактын темасы: а) Окуучулар кадимки болчоктор. Дурус жана буруш болчоктор жонундо маалымат алышат.

Б) Болчокторду турмушта пайдалана билууго уйронушот.

В) Ар бир ой, ар бир соз маанилуу экендигин билишет. Ынтымакка, адепттуулукко уйронушот.

Сабактын тиби: Жаны билимдерди оздоштуруу.

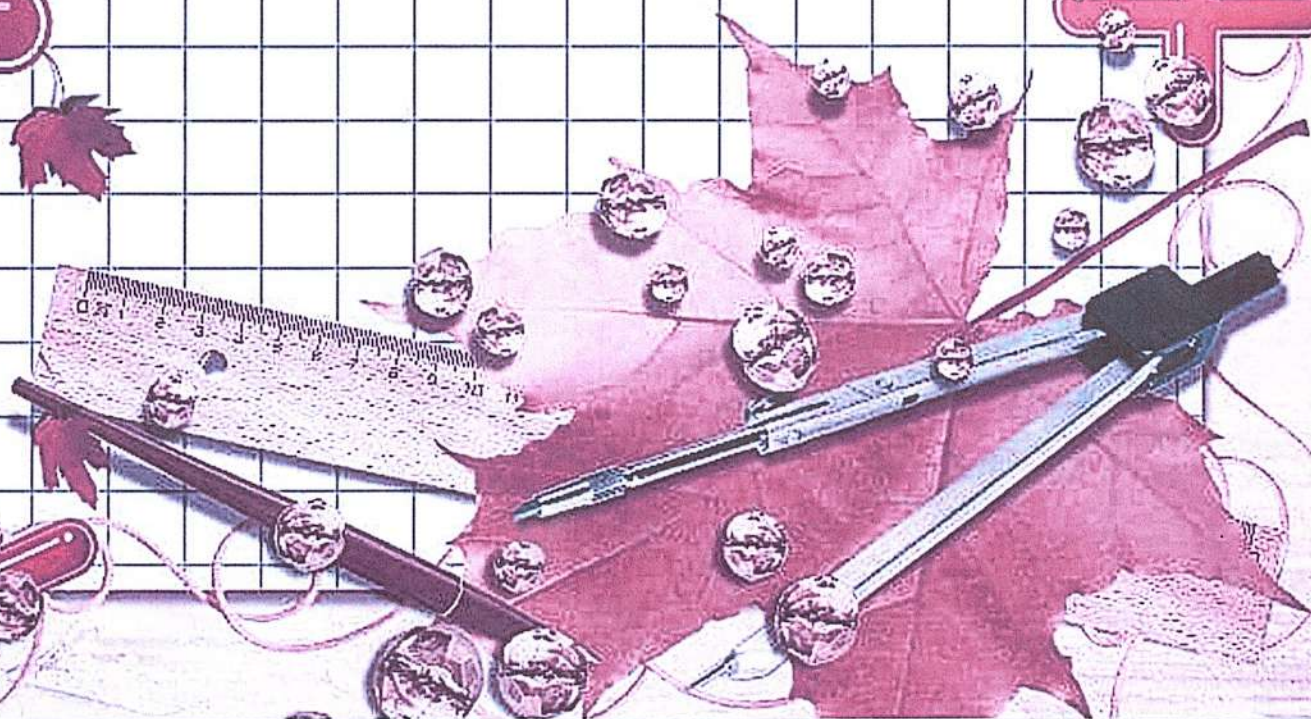
Сабактын методу: Жупта иштоо, жекече иштоо, топто иштоо, Гаусс методу.

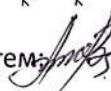
Сабактын жабдылышы: суроттор, карточкалар, слайд, ноутбук.

Сабакты жагымдуу маанай менен баштадым. Козго конугуу жасатуу менен топторго болдум.

Уй ишин текшеруудо жупташып иштешти. «Алтын эреже» кабыл алдым. Муну менен «Мээге чабуул» жасадым. Слайд менен жаны сабак тушундурдум. Бышыктоо иретинде кадимки болчокторго саякатка чыгуу учун этаптарды басып отуп оз алдынча, жупта, топто иштешти. Окуу китеби менен иштетилди. Сабакты убагында жыйынтыктадым, окуучулардын билими, топтун билими бааланды. Ага озун озу баалоо методун колдондум. Сабакты бышыктоодо кобунчо Гаусс методуна басым жасадым. Уй тапшырма берилди. Сабак максатына жетти деп ойлойм.

Математикалык
лабиринт"
16.02.22
15.50
5-класс



Бекитем:  ОББ: Куштарбек кызы Г

Датасы: 16.02.22

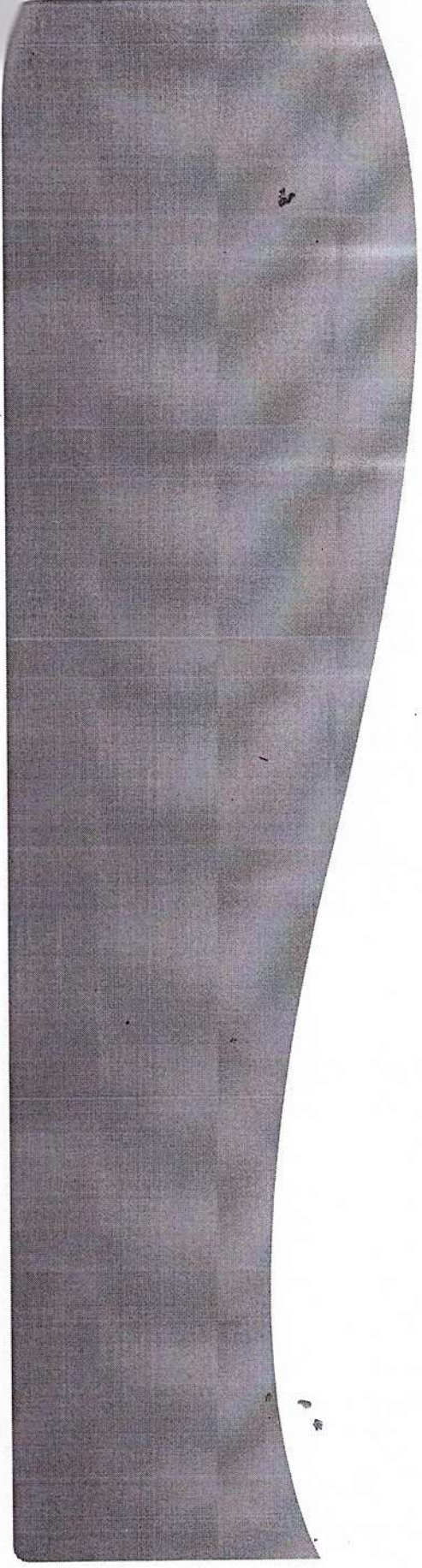
Итикул Молдобаев атындагы орто мектеби

Класстан тышкаркы иш

Тема: «Математикалык лабиринт»

5-класс

Мугалим: Касмалиева Айнура Турарбековна



*** Лабиринт-бул туура жолду
тандап, туура эмес
отмоктордон жана туюк
жолдордон качуу керек болгон
психикалык табышмактар.**




***Кем болот менсиз санагын,**

***«КЕЙ» кошсон кокуй**


баламын.

***Мучо уласан «ДИК» деген,**


***Кучтуу болуп каламын.**



***Биринчи жарымы ушусон
берет жылуулук, экинчиси
тартуулайт уйго сулуулук,
бутун бойдон эки орундуу сан
болот, кунду кошсон
календарлык ай болот.**



*** Коп бурчтуктун жактарын ченеп,
кошчу болсон бул чондукту
табасын. Тен жарымын болуп алсан ал
создун, жомоктогу сулуу кызга
барасын. Уландысын дагы озунчо
окусан, узундуктун чен бирдигин
аласын.**



***Биринчи жарымы ушусон
берет жылуулук, экинчиси
тартуулайт уйго сулуулук,
бутун бойдон эки орундуу сан
болот, кунду кошсон
календарлык ай болот.**



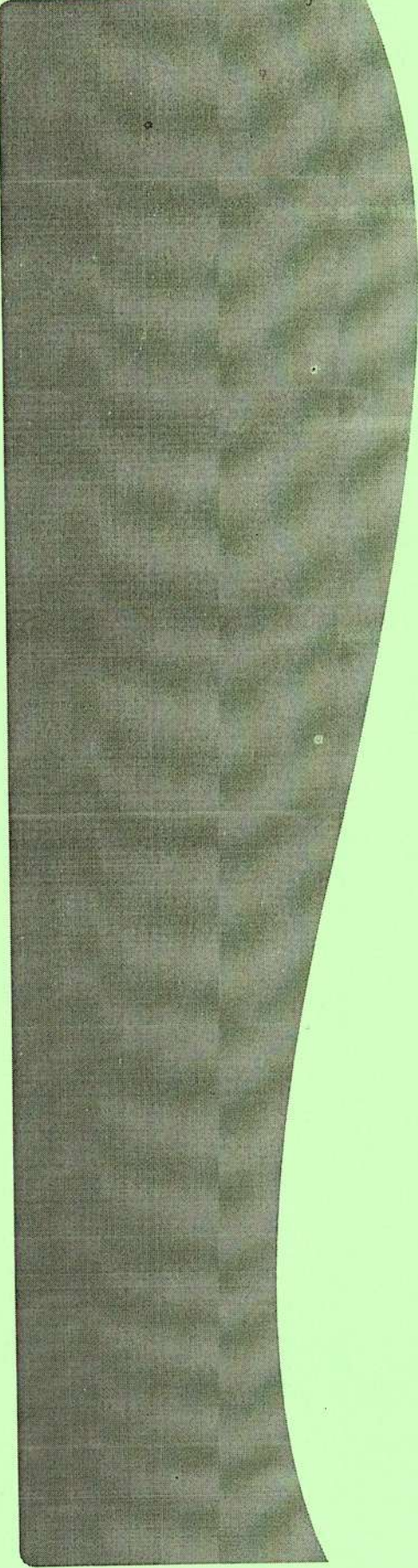
*** Башкача бир касиет бар бул**

санда:

*** Башы дагы, аягы да бир тамга.**

*** Ал экоону алып салсан чыгарма,**

*** Акын болуш керек аны жазганга.**

- 
- * Геометриялык фигура,
 - * Турмушта далай кезигет.
 - * «Б» НЫ «М» озгортсон,
 - * Тамактын даамын келтирет
 - * Ордуна «М»дин «К» келсе,
 - * Отунун жакшы кертилет.



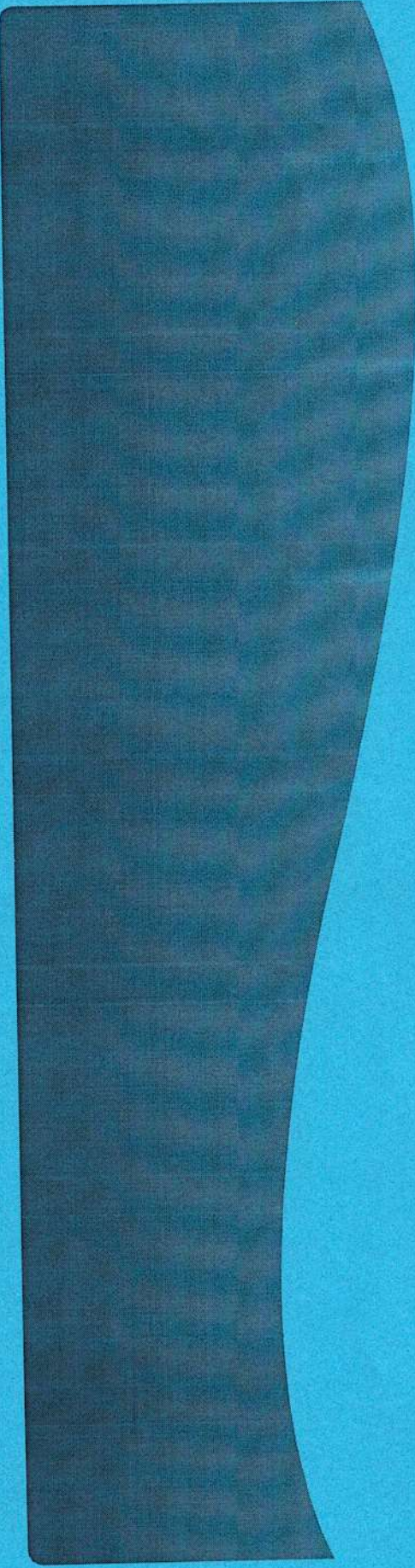
***Кем болот менсиз санагын,**

***«КЕЙ» кошсон кокуй**

баламын.

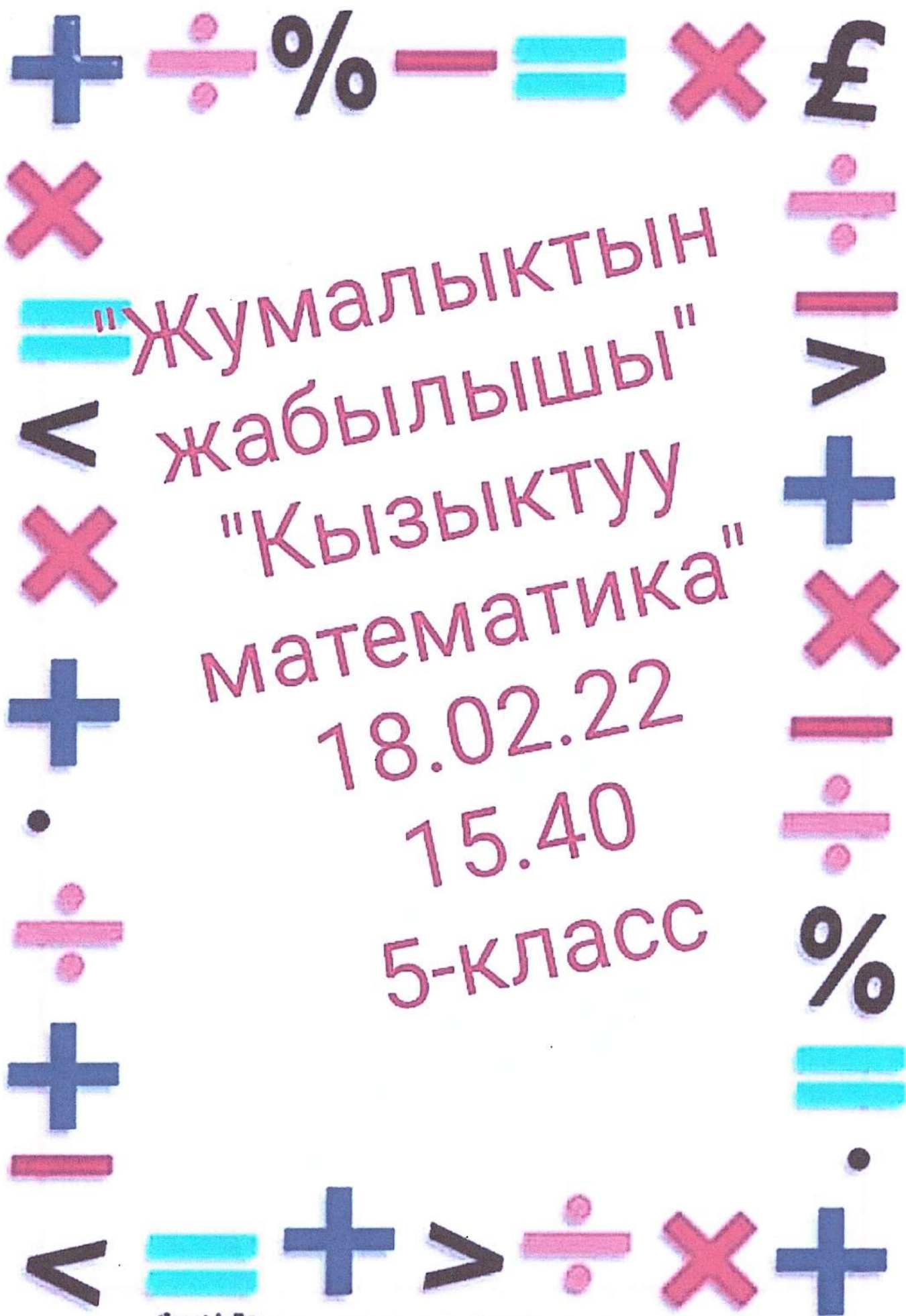
***Мучо уласан «ДИК» деген,**

***Кучтуу болуп каламын.**

- 
- * **Аткар деп мисал беришсе,**
 - * **Ал мисалдан мени изде.**
 - * **Алмашса орун тамгалар,**
 - * **Айланам дароо жемишке.**



Математика
сонатасы"
17.02.22
12.10
5-6-класс



Жумалыктын
жабылышы
"Кызыктуу
математика"
18.02.22
15.40
5-класс



7-класс АЧЫК САБАК



Математика мугалими: Куштарбек кызы Гулзат



9-10-класс

«МАТЕМАТИКАЛЫК САРМЕРДЕН»



Математика мугалими: Куштарбек кызы Гулзат



Класстан тышкаркы мелдеш сабак

